

KANDIDATNUMMER 3070

Sidetall 1 av 4

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* har geografiske og etniske betydninger.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er et område hvor samene bodde. Det er nåværende del av Norge, Sverige, Finland og Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same baserer sin identitet på genetikk, morsmål, personlige trekk og kombinasjon mellom dem.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Samene bodde av fangst og jakt. De organiserte seg i grupper (*siida*), og segnet etablerte boplasser, flyttet sammen for å finne nye naturressurser.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Årsaken er at samene bodde spredt.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert i boligpolitikk og jordbrukspolitikk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Paragraf 110a står at samene har muligheten til å utvikle sitt språk, kultur og næringsliv.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd bør utvikle samisk litteratur, kultur, teater gjennom radio og TV i alle områder hvor samene bor.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var som Gud i det gamle samiske samfunnet. Han kunne forutsi hva som kan skje i fremtid.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Han var leder i bevegelse på kristen tro og moral, mot alkohol. Han ville hjelpe med problemer som samene hadde

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tje- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.
- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

En bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene iden tro de har all verdens tid til å finne ut hvem de er hva de vil og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Oppen beskriver en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

fordi man forsto at utdanning er viktig. Det er det for din egen skyld. Og det betyr at

der blitt voksen.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" Betyr at man tror man kan få
ti e hva som helst.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse
på voksenlivet.
3. På midten av 2000-tallet oppsto ord som kidults
og twixters.
4. Økte valgmuligheter Kommer fra økt individuali-
sering
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, kan man realisere seg
bedre i trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger barna sine.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper dyrkes dyktighet.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld
de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har bestemt seg å begynne utdannelse
igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille har en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes o'fæ" samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka å handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg har moren forvandlet seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer seg selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale har godt betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss ø kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva kan livet brutt på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke var så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston мене
 å leve om alt dette, hvis hun lever.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger
 (så) _____

(derfor) _____

(for) _____

(av den grunn) _____

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktig periode i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av den viktigste perioden i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste periode i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

varer. 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi slipper til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun påpeker at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Mange flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av.

Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere ønsker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat i hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner over helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, vakkre verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. På halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøre maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere gode abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo.

Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene

til bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer selv omkring i Oslo, og er allerede på utkikk på nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link til bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

(E)

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli så mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

Av den grunn kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

Do not write
in this space

"Det vidunderlige": Et dukkehjem.

Ibsen levde fra 1828 til 1906. Samfunnet forandret seg i løpet av hans liv. Dette satte preg på hans verk og kunst. I tillegg ble han påvirket av sin kone frigjørings tanker. Ibsen viser samfunnsproblemer i sine verk.

"Et dukkehjem" framstiller kvines posisjon innenfor ekteskap og samfunn og samfunns påvirkning på en enkelt person. Ibsen bruker mange symboler og ord for å beskrive personligheten og hovedtrekk.

Nora bruker ordene som karakteriserer forskjellige følelser og forventninger fra ekteskapet.

I 1. akt bruker hun ordet "vidunderlig" for å vise at hun er fornøyd med livet sitt. Hennes mann, Torvald, fikk en god posisjon i banken. Det betyr at de vil ha bedre livet. Hun singer og trives.

"Vidunderlig" innholder glede og tilfredsstillelse.

I 2. akt forstår hun at hun ikke kan unngå avsløring. Hun brøt loven for å redde sin mann. Hun lånte penger uten mans samtykke. På den tiden var det forbudt. Hun bruker ordene "det vidunderlige". Hun ventet på at Torvald forstår hennes handling, vil beundre henne. Disse ordene innholder et håp at mannen kan ofre sin ære for deres kjærlighet.

Do not write
in this space

Hun håper at "det vidunderlige" skal
skje.

Men "det vidunderlige" ikke skjedd i 3. akt.

Hun skuffer over mannens
reaksjon etter avsporing. Nora bruk-
ker ordene "det vidunderligste".
Disse ordene inneholder hva hun
virkelig vil. Nora vil være seg selv.
Hun vil bygge etterskap på gjensidig
respekt og tillit. Hun vil ikke være
eddulle i et dunkle hjem.

Ibsen er like aktuell i dag som
for hundre år siden. Gjennom hans
verk forstår vi at man har nureig-
het til å bestemme over sitt liv
og sine tanker. Noras skikkelse
er et godt eksempel. Hun er
tidsløs.